

जिन्स लगाएको निहुँमा किशोरीको 'हत्या'



भारत, साउन १३। भारतमा वालिका र महिलालाई परिवारका सदस्यहरूले प्रताङ्गित गरेका घटनाहरू प्रमुखताका साथ समाचारमा आएका छन्। ती घटनाले वालिका र महिला आफै धर्मित्र पनि कर्ति असुरक्षित छन् भन्ने उजागर गरेका छन्।

गत साता उत्तर प्रदेशमा १७ वर्षीय नेहा पासवानलाई उनका निकाका आफन्त्वरहरूले कुटुर हत्या गरेको आरोप लागेको छ। ती आफन्त्वरहरूले जिन्स लगाएको मान नपाएका र कुट्टापूर नेहाले वालिका र महिला आफै धर्मित्र पनि कर्ति असुरक्षित छन् भन्ने उजागर गरेका छन्।



सुरक्षाकर्त्ताको सुरक्षा चुनौति

हेठले विपत्तिमा अथवा रहनुपर्ने सुरक्षाकर्त्ता आफै जोखिममा छन्। भीड नियन्त्रण गर्न, नागरिकको जिउधनको सुरक्षा गर्न, अपराध अनुसन्धान गर्न वा प्राकृतिक तथा दैवी विपत्तिमा अग्रपत्तिमा खटिने प्रहरी यतिबेला कोरोनाका कारण असुरक्षित छन्। सुरक्षा गर्नुपर्ने सुरक्षाकर्त्ता आफै असुरक्षित भएपछि नागरिक सुरक्षित हुन सक्दैनन्।

चीनमा पहिलोपटक देखाप्रेरको कोरोना भाइरस नेपालमा भेटिए लगतै भीडभाड रोक्न प्रहरी खटिएका थिए। त्यसबेलादेखि आजसम्म दिनहुँजसो भझरेका राजनीतिक गतिविधिमा समेत उनीहरू नै अग्रपत्तिमा रहेर स्वास्थ्य सुरक्षाका मापदण्डको पालना गराउन प्रयत्नरत छन्। यसैलाई ध्यानमा राखेर सरकारले प्रोत्साहन भत्ता दिने घोषणा पनि गच्छो। तर, त्यसको कार्यान्वयन भएको छैन।

सुरक्षाकर्त्ता नै असुरक्षित भए, संक्रमित र प्रोत्साहित नागरिए नागरिक वा देशको आन्तरिक सुरक्षा अथवा अपराध अनुसन्धान प्रभावित हुन सक्छ। प्रदेश नम्बर १ को आन्तरिक लगायतको सुरक्षा गर्ने दायित्व प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगरको हो। कोरोना संक्रमणको उच्च जोखिम रहेको प्रदेश भएका कारण यहाँका प्रहरीले बढी जोखिम व्यहोनुपर्छ। प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगरले प्रदेशका चौथ जिल्लाका एक हजार तीन सय दुई जना प्रहरी कोरोना संक्रमित भएको जनाएको छ। अहिले पनि ५६ जना प्रहरी आइसोलेसनमा रहेका छन्। अहिलेसम्मको तथ्याङ्क अनुसार तीन वटा सुरक्षा निकाय मध्ये जनपदका प्रहरी बढी संक्रमित भएका छन्। निषेधाज्ञा कार्यान्वयन गराउन, सडक सुरक्षा, अपराध नियन्त्रण र सीमा सुरक्षामा खटिएका प्रहरी सबैभन्दा बढी जोखिममा छन्। उनीहरूलाई सुरक्षाका उपकरण, स्वास्थ्य सामग्रीको उचित र आवश्यक प्रबन्ध गर्ने पहिलो दायित्व प्रहरी नेतृत्वको हो।

स्वास्थ्यविद्युतले कात्तिक तेस्रो सातासम्ममा कोरोनाको तेस्रो लहर आउन सबैले प्रक्षेपण गरेका छन्। सरकारले पनि स्वास्थ्य मन्त्रालय र जनस्वास्थ्यविद्युतको प्रक्षेपणका आधारमा कोरोनाको तेस्रो लहरका विरुद्ध लडन पूर्ण तयारी थालेको छ। सम्पूर्ण संख्याको साठी प्रतिशत नागरिकलाई खोप लगाए मात्र भाइरस नियन्त्रण गर्न सकिने विज्ञहरूको भनाइ छ। तर, अहिलेसम्ममा कूल संख्याको सात प्रतिशतले मात्र खोप लगाउन पाएका कारण स्वास्थ्य जोखिम घाटक हुन सक्नेतरपर्छ आ-आफू अनुशासित र सचेत हुनुको विकल्प छैन। सरकारले सम्भावित तेस्रो लहरबाट भाइरिकलाई जोगाउन खोप अभियानलाई युद्धस्तरमा लैजानुपर्छ। तेस्रो लहरबाट बालबालिका र खोप नलगएकाहरू बढी प्रभावित हुन सबै भएकाले खोप सरकारको प्राथमिकता पूर्नपर्छ। त्यसै पनि यो महिनामा संक्रमण विस्तारको दर अन्यथिक रहेको छ। यसैमा जनजीवन सहज बनाउने नाममा निषेधाज्ञा क्रमशः खुलूलो पाँदै लेगेको छ भने स्थानीय सरकारहरूले बन्द गर्न थालेका छन्। केन्द्र र स्थानीय सरकारको परस्पर विरोधी निर्णय संक्रमण कम गर्न सहयोगी हुन सदैन। त्यसैले प्रहरी जस्तो कर्तव्यकै हिसाबले उच्च जोखिममा रहेको सम्भूलाई प्रोत्साहित गर्दै आमनागरिकको सुरक्षामा परिचालन गर्नुपर्छ।



गोपाल काफ्ले

मुलुक संघीय संरचनामा रुपान्तरित भएपछि सात वटा प्रदेशमा विभाजन गरी जनतालाई सेवा प्रवाह गरिएछ। संविधानसभाबाट बनाएको संविधान कार्यान्वयन गर्दै मुलुकमा तीन तहको सकारात्मक वियाशील छन्- स्थानीय सकारात्मक, प्रदेश सरकार र संघीय सकारात्मक। यी तीनमध्ये प्रदेश सरकारको मुख्य काम आधिक र तलको दुइवटा तहको सकारात्मक काममा समन्वय स्थापित गर्दै रहेको छ। यही समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्दै प्रदेश सरकारहरूले पनि संघीय सकारात्मक गरिरहेका करितपय कामलाई सहज बनाउन प्रदेशसत्रमा निकायहरू निर्माण गरेको छ।

प्रदेश १ सरकारले पनि हालसम्म चार वटा एपेक्ष बडी निर्माण गरेको आफ्झो कामलाई चुनुक बनाउने प्रयास गरेको छ। प्रदेश योजना आयोग, प्रदेश लोकसेवा आयोग, प्रदेश लगानी बोर्ड र प्रादेशिक सञ्चार प्रतिष्ठान गर्दै तीन वटा सरकाराका कामलाई थोरै लचकउन्मुक्त बनाएको छ। विज्ञहरूको मतमा प्रदेश सरकारको स्थापना संघीय र पालिकालाई समन्वय गर्ने फिलोसोफीलाई व्यवहारिक प्रयोग गर्दै अहिले एपेक्ष बडीहरू वियाशील छ।

तीन वटा एपेक्ष बडीहरूलाई छाडेर यो आलेखमा केवल प्रार्थितिक सञ्चार प्रतिष्ठानको विवाहमा संधिकरण केही लेखेन्नु। अरु केही प्रदेशका सरकारहरूले यही प्रक्रियाको काम गर्ने निकायलाई फरक फरक नाम दिएको पाइन्छ। प्रदेश २ मा प्रादेशिक मिडिया काउन्सिल र बागमती प्रदेशमा प्रेस रीजिस्ट्राको कार्यालय भनिएको छ। ती दुईसे संघीय सरकारको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने कामहरू पनि गर्न शालेकाले केही विवाद सिर्जना भइरहेको छ।

प्रदेश ३ मा प्रादेशिक सञ्चार प्रतिष्ठानको स्थापना प्रदेश स्वायत्त संस्था ऐन २०७६ को दफा १० ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी आन्तरिक मापिला तथा कानूनमा अस्पताल भर्ने गरी भएको हो। प्रदेश सरकारले प्रादेशिक सञ्चार प्रतिष्ठान नियमावली २०७७ बनाएर मान्त्रिपरिषद्वाट संस्कृत गरी २०७७ जेठ २१ मा प्रदेश राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरेपछि यसको असित्त तस्जना भएको हो।

प्रदेशिकारीको नियुक्ति एवम् प्रारम्भिक कार्य

प्रादेशिक सञ्चार प्रतिष्ठान नयाँ संरचना भएकाले यसको स्थापनाका विविध चरणहरू पार गरेपछि मात्र वियाशील भएको हो। जसका लागि लामो समय व्यतीत गर्नपेको तथ्यहरूलाई पुरी छुँछ। प्रदेश १ सरकारले प्रादेशिक सञ्चार प्रतिष्ठान नियमावली २०७७ जेठ २१ मा प्रदेश राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरेपछि यसको असित्त तस्जना भएको हो।

प्रदेशिकारीको नियुक्ति एवम् प्रारम्भिक कार्य

प्रादेशिक सञ्चार प्रतिष्ठानको विविध चरणहरू पार गरेपछि मात्र वियाशील भएको हो। जसका लागि लामो समय व्यतीत गर्नपेको तथ्यहरूलाई पुरी छुँछ। प्रदेश १ सरकारले प्रादेशिक सञ्चार प्रतिष्ठान नियमावली २०७७ जारी गरेपछि आन्तरिक मापिला तथा कानूनमा हिमालकुमार कार्की यसको अध्यक्ष बन्नुको छ।

नियमावलीको नियम ९ को उल्लिखन १ बोमीजम २०७७ युसु ६ गते मान्त्रिपरिषद्वाट नियर्णयबाट विराटनगरका अग्रय पत्रकार यज्ञप्रसाद शर्मालाई कार्यकारी निर्वेशक नियुक्त गरेको छ। युसु १० गते उहाँको पदस्थानमा रहेको छ।

कार्यमालाई सम्बोधन गर्दै नगर प्रमुख पोखरेलाले कोरोना संक्रमणको अवस्थामा जटिल बन्नै गएको मानव स्वास्थ्यलाई कसरी सहज बनाउन सकिन्दै भन्ने विषयमा कार्यान्वयन गर्ने जोखिममा अनुरोध भएको छ।

नगरबासीको स्वास्थ्यका विषयमा गम्भीर बन्नै आएका कनकाई नगरपालिकाको प्रमुख राजेन्द्रकुमार पोखरेलाले नगरपालिकाको टोल समितिहरूसँग अन्तरकायामूलक बहस शुरू भएको छ।

कोरोना संक्रमणको अवस्थाका वारेमा वडासत्रयी टोल समितिहरूसँग जोखिममा अनुरोध भएको छ।

नगरबासीको स्वास्थ्यका विषयमा गम्भीर बन्नै आएका कनकाई नगरपालिकाको प्रमुख राजेन्द्रकुमार विराटनगरका अग्रय पत्रकार यज्ञप्रसाद शर्मालाई कार्यकारी निर्वेशक नियुक्त गरेको छ।

कोरोना संक्रमणलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा अन्यकारी कोरोनालाई नारोकाले विराटनगरका अग्रय पत्रकार यज्ञप्रसाद शर्मालाई कार्यकारी निर्वेशक नियुक्त गरेको छ।

कोरोना संक्रमणलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा अन्यकारी कोरोनालाई नारोकाले विराटनगरका अग्रय पत्रकार यज्ञप्रसाद शर्मालाई कार्यकारी निर्वेशक नियुक्त गरेको छ।

कोरोना संक्रमणलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा अन्यकारी कोरोनालाई नारोकाले विराटनगरका अग्रय पत्रकार यज्ञप्रसाद शर्मालाई कार्यकारी निर्वेशक नियुक्त गरेको छ।

कोरोना संक्रमणलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा अन्यकारी कोरोनालाई नारोकाले विराटनगरका अग्रय पत्रकार यज्ञप्रसाद शर्मालाई कार्यकारी निर्वेशक नियुक्त गरेको छ।

कोरोना संक्रमणलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा अन्यकारी कोरोनालाई नारोकाले विराटनगरका अग्रय पत्रकार यज्ञप्रसाद शर्मालाई कार्यकारी निर्वेशक नियुक्त गरेको छ।

कोरोना संक्रमणलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा अन्यकारी कोरोनालाई नारोकाले विराटनगरका अग्रय पत्रकार यज्ञप्रसाद शर्मालाई कार्यकारी निर्वेशक नियुक्त गरेको छ।

कोरोना संक्रमणलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा अन्यकारी कोरोनालाई नारोकाले विराटनगरका अग्रय पत्रकार यज्ञप्रसाद शर्मालाई कार्यकारी निर्वेशक नियुक्त गरेको छ।

कोरोना संक्रमणलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा अन्यकारी कोरोनालाई नारोकाले विराटनगरका अग्रय पत्रकार यज्ञप्रसाद शर्मालाई कार्यकारी निर्वेशक नियुक्त गरेको छ।

कोरोना संक्रमणलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा अन्यकारी कोरोनालाई नारोकाले विराटनगरका अग्रय पत्रक

